

De samenwerkende wijkverenigingen van de Leidse binnenstad hebben met belangstelling kennis genomen van het onlangs gepresenteerde coalitieakkoord van GroenLinks, D66, PvdA en CDA. Wij wensen het nieuwe College wijsheid toe bij de implementatie hiervan. Graag dragen wij op een constructieve wijze bij aan de concretisering van de voornemens. Het onderstaande commentaar op het akkoord is, wat ons betreft, de eerste stap, maar nog geen gedetailleerd, afgewogen oordeel. Het akkoord is daarvoor op belangrijke hoofdpunten tamelijk algemeen geformuleerd en bevat daarnaast nog veel open einden.

In zijn algemeenheid zien wij een aantal ambities en plannen die de stad als geheel ten goede kunnen komen. Wij hebben waardering voor de continuering van eerder, op een aantal onderdelen, ingezet beleid. De inzet op verduurzaming, biodiverse vergroening, klimaatbestendigheid maar ook op thema's als gezondheid, sociale samenhang en gelijkheid spreekt ons aan. Dit geldt ook voor enkele (maar niet alle) aspecten van "de autoluwe binnenstad" evenals de, nu meer genuanceerde, visie op de bouwopgave. Wij begrijpen de noodzaak van een versnelde energietransitie en de daarbij behorende behoefte aan samenwerking. Ook erkennen wij het belang van het stimuleren van het ondernemerschap en levendigheid in de stad. Stuk voor stuk punten die de leefbaarheid kunnen bevorderen. En wij juichen het voornemen toe om de handhavingscapaciteit op straat te vergroten.

Dit alles neemt niet weg dat wij wat de binnenstad betreft een aantal kritische kanttekeningen bij het akkoord plaatsen.

- De wijkgerichte aanpak van vergroening en klimaatbestendigheid is toe te juichen. Echter: vooral nog valt de binnenstad hier niet onder. Dit terwijl juist grote delen van de binnenstad enorm versteend en daarmee heel kwetsbaar voor hittestress en wateroverlast zijn. Meer aandacht voor de binnenstad zou dus logisch maar zeker ook nodig en gerechtvaardigd zijn. In de coalitieplannen zijn groene spaken gepland als verbinding tussen de tweede groene ring en het Singelpark. Onze suggestie is om deze spaken waar mogelijk door te trekken naar het centrum van de binnenstad. Ook mogelijkheden voor het vergroenen van stegen en bijvoorbeeld de Breestraat, de Haarlemmerstraat en de Beestenmarkt zouden onderzocht moeten worden.
- Bij het thema gezondheid wordt (terecht) ingezet op sport en bewegen en bestrijding van luchtvervuiling. Wij betreuren het echter dat geen maatregelen tegen overmatig alcohol- en drugsgebruik, een groot probleem onder met name jongeren, worden genoemd. Opvallend is ook de afwezigheid van de bestrijding van de diverse vormen van geluidsoverlast. Juist geluidsoverlast (en daarmee slaapverstoring) wordt in toenemende mate als één van de belangrijkste bedreigingen van de gezondheid beschouwd (RIVM, 2020), ook van kinderen voor wie Nederland slecht scoort (UNESCO, 2022). Behalve maatregelen, missen we hier ook een duidelijke handhavingsopgave (zie ook hieronder).
- Een belangrijke pijler onder beleidsvoornemens is het vertrouwen van de burger in de politiek. In vorige collegeperiodes is dit vertrouwen regelmatig beschaamd. Zie bijvoorbeeld het verzetten van de doelpalen in het beleid rondom de coronaterrassen. Hierbij wordt te gemakkelijk voorbij gegaan aan eerdere toezeggingen om die in te perken – op dit moment wordt zelfs verlenging overwogen. Dit scheidt geen vertrouwen en roept de vraag op hoe serieus de coalitie deze aspecten van de leefbaarheid in de binnenstad neemt en gaat nemen. Onze vrees is dat het College de belangen van bewoners toch weer zal laten overvleugelen door economische belangen van een paar selectieve lobbygroepen. Het verankeren van het belang van bewoners van de binnenstad in het akkoord zou een bijzonder welkome toevoeging zijn geweest.
- Handhaving is een onlosmakelijk aspect van goede en effectieve beleidsuitvoeringen, maar schiet in Leiden al jaren op veel punten ernstig tekort. Dit betreft met name ordehandhaving

op straat, zeker waar het gaat om geluids- en andere overlast in de late avond en nachtelijke uren. Het akkoord maakt gewag van uitbreiding van de handhavingscapaciteit en somt een aantal zaken op waarop beter gehandhaafd zal gaan worden. Ondertussen is echter duidelijk geworden dat de uitbreiding uit niet meer dan twee handhavers zal bestaan. Wij hebben ernstige twijfels of met dit aantal ook maar iets zal verbeteren en vinden in deze de formulering in het akkoord dan ook misleidend.

Wij waarderen het dat is gekozen voor een akkoord op hoofdlijnen waarmee, meer dan voorheen, een betekenisvolle invulling kan worden geven aan het "samen" zoals vermeld in de titel "Samen leven in Leiden". Niet alleen in de vorm van goed functionerend dualisme in de gemeenteraad maar, naar wij aannemen, ook via een versterkte, structurele betrokkenheid van bewoners en meer erkenning van de rol van de wijkverenigingen daarbij. De nieuwe coalitie zegt een serieuzere aanpak van participatie en inspraak te ambiëren dan voorheen. Wij juichen het streven naar transparantie en betere communicatie tussen gemeentelijke overheid en burgers toe. Dit zijn cruciale elementen waaraan het volgens ons in de vorige periode juist heeft ontbroken. Ook het erkennen van de noodzaak om bewoners en wijkverenigingen aan de voorkant te informeren en te betrekken bij nieuw beleid en/of projectontwikkelingen zien wij als positief. Al deze elementen vormen aandachtspunten waarvoor wij ons gedurende de afgelopen collegeperiode hard hebben gemaakt. Het nieuwe College wil terecht ook extra aandacht schenken aan groepen bewoners die het nog niet eerder bij beleids- en projectontwikkeling heeft weten te betrekken. De wijkverenigingen hebben een vaste basis in de stad met een hoge diversiteit van leden. Bestuursleden leggen hun oor regelmatig te luisteren bij leden maar ook niet-leden. Alle wijkbewoners worden geïnformeerd middels nieuwsbrieven, buurtkranten, e.d. Wij willen ons dan ook graag inspannen om de concretisering van dit voornemen te ondersteunen.

Samenvattend zien wij een begin van mogelijkheden om te komen tot een meer zinvolle en effectievere participatie in Leiden. Desalniettemin zijn wij van mening dat hiervoor meer nodig zal zijn.

- Er moet sprake zijn van een gelijk speelveld waarbij bewoners en wijkverenigingen worden beschouwd als gelijkwaardig aan andere gesprekspartners. Keer op keer blijkt dat er meer gewicht wordt toegekend aan de belangen van (veelal economische) partijen zoals het CML, horeca, de Universiteit of de 3 October Vereeniging.
- Het is niet voldoende dat bewoners en wijkverenigingen aan de voorkant worden geïnformeerd en dat dit proces wordt verbeterd. Er moet sprake zijn van tweerichtingsverkeer, waarbij bewoners werkelijk invloed op beleid- en projectontwikkeling hebben. Wij bepleiten, zoals wij dat eerder hebben gedaan, nadrukkelijk voor een adviserende rol voor wijkverenigingen bij het bepalen van criteria voor beleid en projecten, bij tussentijdse afwegingen voor besluitvorming en bij de finale besluitvorming.

Zoals eerder gezegd zijn de plannen van het aantredend College nog te algemeen om hier een afgewogen oordeel over te kunnen geven. De hoofdlijnen vormen voor ons echter voldoende basis om het coalitieakkoord voorzichtig positief in te schatten. Wij hopen dan wel dat wij, anders dan dat in de afgelopen periode het geval was, met dit College wel tot een vruchtbare samenwerking kunnen komen. De vinger kritisch aan de pols houdend kijken wij uit naar een echt "Samen leven in Leiden" waarbij de leefbaarheid in de stad centraal staat en gewaarborgd blijft.

Aart Martin de Jong, voorzitter Pieters- & Academiewijk en Levendaal-West, Annemarie Koopman, secretaris Zeeheldenbuurt, Arthur Elias, voorzitter Maredorp-de Camp, Ben Zech, voorzitter De Put in de Oude Morsch, Foppe van Rees Vellinga, voorzitter Pancras-West, Marcel Spaargaren, voorzitter Hogewoerd en omgeving, Nelleke van Varick, voorzitter Tussen de Rijnen, Wiecher Steenge, voorzitter Noordvest-Molenbuurt.

Cc Gemeenteraad van Leiden